3

de Kamer

FEBRUARI 2004

Begroting

Magazine van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

VOORWOORD

Brussel, 28 januari 2004

Beste lezer,

Dit is dan nummer 3 van het magazine van de Kamer. We hopen op evenveel bijval als met de vorige nummers. Die nummers waren zo snel uitgeput dat we de oplage voorlopig verhoogden tot 14000 exemplaren.

Nummer 3 bestrijkt met zijn nieuws de periode van begin oktober tot eind december 2003.
We geven u een beeld van de kameractiviteiten in die periode. Het is een evenwichtig beeld. Dat was toch onze ambitie. Het blijft natuurlijk maar een greep uit een werking die nog rijker en gevarieerder is. Maar de beperkte ruimte in het magazine verplicht de redactie te kiezen.

Veel parlementaire aandachtspunten bleven dus onaangeroerd.
Helaas konden we geen aandacht besteden aan de parlementaire zendingen die ik leidde naar Nederland en de Republiek Kongo, aan de vele audiënties die ik verleende aan bekende en minder bekende buitenlandse personaliteiten, aan de parlementaire delegaties die in binnen- en buitenland informatie verzamelden en contacten legden, aan de wetgevende initiatieven die de Kamer neemt in de sector van het familierecht, aan de vele beleidsnota's die de ministers in de Kamer neerlegden, aan de vele vragen, interpellaties en initiatieven van onze jonge en oudere volksvertegenwoordigers en aan de hoorzittingen die onze commissies met belangrijke experts organiseerden.
Maar de volgende nummers zullen die onvermijdelijke lacunes goedmaken.

In dit magazine ruimden we ook plaats in voor de menselijke kant. Achter de boeiende stiel van kamerlid gaat ook een man of een vrouw schuil met ambities en verwachtingen. Soms wordt dat wel eens vergeten in het harde en wedijverige politieke leven.
Een jong en nieuw volksvertegenwoordiger spreekt in dit nummer over haar eerste ervaringen als kamerlid. Ook een niet herkozen lid dat plots «off side» stond, krijgt het woord.

Dit magazine is niets zonder zijn lezers. De redactie wil een lezersrubriek openen. Ik roep u dan ook op de redactie op de hielen te zitten met die opmerking die u sinds lang wilde maken. Wij verwachten uw e-mails, faxen en brieven.

Tot het volgende nummer.

Herman De Croo
Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers

INHOUD

De beleidsverklaring 4

De beleidsverklaring onder de loep

De reactie van de fractievoorzitters 6

De begroting 9

De programmawet 11

Het opmerkingenboek van het Rekenhof 12

Interview met Kamervoorzitter Herman De Croo 13

De financiering van politieke partijen 16

De Kamer steunt het Kosovaars Parlement 17

De Kamervoorzitter in dialoog met 11.11.11 18

Interview met kamerlid Valérie De Bue 19

De uitbreiding van de Europese Unie 20

De eenmalige bevrijdende aangifte 21

Wat verdient een kamerlid? 22

Interview met voormalig kamerlid Lode Vanoost 23

Terroristische misdrijven 24

Belga Pictures

Werk, werk en

Beleidsverklaring van eerste minister Guy Verhofstadt

Vertrouwen geven aan de regering is één van de belangrijkste taken van de Kamer van volksvertegenwoordigers. En dus is het niet meer dan logisch dat de premier de plannen van zijn regering aan de kamerleden komt voorstellen. Hij doet dat aan het begin van elk parlementair jaar. Dit keer was dat op 14 oktober.

Precies drie maanden eerder, net nadat de nieuwe regering was gevormd, legde de premier het project van zijn regeringsploeg aan de kamerleden voor. Hij verraste vriend en vijand met zijn ambitieuze doelstelling om 200.000 nieuwe jobs te creëren. Een titanenopdracht, daarover was iedereen het eens. De regering riep een werkgelegenheidsconferentie in het leven, waarop alle betrokkenen, werkgevers, vakbonden en de verschillende regeringen, samen zouden zoeken naar maatregelen om meer jobs te scheppen.

Aan de vooravond van het nieuwe parlementaire jaar bereikten de onderhandelaars de eindstreep. In hun aktetas: een batterij maatregelen voor meer werk.
De regeringspartijen maakten zich sterk dat ze de gemaakte afspraken volledig zouden uitvoeren. De premier bevestigde die intentie tijdens zijn beleidsverklaring op 14 oktober in de Kamer. «Deze regering heeft maar één prioriteit: werk, werk en nog eens werk», luidde het.

Economisch gaat het met ons land minder goed. In drie jaar tijd kwamen er 70.000 werklozen bij. De maatregelen afgesproken op de werkgelegenheidsconferentie moeten tegen 2007 dan ook zestigduizend mensen meer aan het werk helpen.

Verlaging van de lasten op arbeid

- De paarse regering zal bijna één miljard euro extra vrijmaken voor lasten- en belastingverlagingen.
- Deeltijdse arbeid wordt interessanter.
- Om het aantal kennisjobs aan te zwengelen en te vermijden dat mensen met een kennisberoep naar het buitenland uitwijken, wil de regering de werkgeversbijdragen verminderen.
- Er komt een lastenverlaging voor alle werknemers jonger dan 26 jaar.
- De regering trekt 83 miljoen euro uit om nacht- en ploegenarbeid goedkoper te maken. Zo wil ze de tewerkstelling in de industrie alle kansen geven.
- De bijdragen op lonen in de sociaal-culturele sector gaan omlaag.

Opleiding in de bedrijven

- Het onderwijs wordt beter aangepast aan de arbeidsmarkt.
- De ervaring en de kennis van een werknemer zullen meer gaan doorwegen dan zijn diploma.
- Tegen 2006 krijgen alle werkzoekenden een individuele begeleiding.

Een nieuwe job voor wie zijn werk verliest

Wanneer een bedrijf in moeilijkheden verkeert, moet de werkgever een nieuwe job helpen zoeken voor de werknemers die werkloos dreigen te worden. De regering trekt 50 miljoen euro uit om dit aan te moedigen.

Dienstencheques

Het systeem van de dienstencheques wordt eenvoudiger en moet voor extra banen zorgen.

Strijd tegen sociale fraude, zwartwerk en schijnzelfstandigheid

De regering werkt aan een nieuw beleid om fraude en misbruik van sociale uitkeringen te bestrijden. Ze wil discriminatie in de toegang tot arbeid tegengaan.

Minder paperassen

Er komen maatregelen om komaf te maken met nodeloze administratieve formaliteiten.

Terugkeer van spaargeld

De terugkeer naar België van in het buitenland belegd spaargeld wordt aangemoedigd. (Meer hierover op pag. 21)

Statuut van de zelfstandigen

Zelfstandigen krijgen een beter sociaal statuut met in de eerste plaats een volwaardig pensioenstelsel.

Sociale zekerheid

De oudste pensioenen worden aangepast aan de kosten van het levensonderhoud. Ook het leefloon wordt aangepast. De uitgaven voor gezondheidszorg stijgen met 4,5 %.

Volksgezondheid

De ziekenfondsen zullen in de toekomst een groter bedrag terugbetalen voor bepaalde tandheelkundige zorgen, duur medisch materiaal, implantaten en voor zware kinesitherapie. Er komen initiatieven inzake contraceptie bij jongeren en maatregelen ten voordele van chronisch zieken.

Justitie en politie

Er gaan meer middelen naar justitie en politie. Mensen die het niet zo breed hebben, krijgen gemakkelijker toegang tot het gerecht en slachtoffers zullen beter worden opgevangen. De gerechtelijke achterstand wordt versneld weggewerkt. En er worden voorstellen uitgewerkt inzake voorlopige hechtenis, alternatieve straffen en elektronisch toezicht.

Strijd tegen het terrorisme

De regering vraagt dat het Parlement de wet op de terroristische misdrijven zo snel mogelijk zou goedkeuren. (Meer hierover op pag. 24)■

De Beleidsverklaring onder de loep

De tweede dinsdag van oktober*, bij het officiële begin van het parlementaire jaar, stelt de premier de plannen van zijn bewindsploeg voor het volgende jaar aan de kamerleden voor. Hij legt een beleidsverklaring af.
De dag nadien begint in de Kamer het debat over die verklaring. De kamerleden van meerderheid en oppositie nemen de plannen van de regering dan onder de loep. Het debat wordt gewoonlijk afgesloten met een vertrouwensstemming.

Tijdens het debat heeft elke fractie recht op een vooraf overeengekomen spreektijd. We laten u de sfeer proeven aan de hand van enkele citaten uit de toespraken van de fractievoorzitters. Voor CD&V nam partijvoorzitter Yves Leterme het woord.
De fracties komen hier aan bod in de volgorde waarin ze tijdens het debat op 15 oktober het woord hebben gevoerd. De volledige tekst van het debat staat op het web.

*** Vanaf dit jaar begint het parlementaire jaar officieel de tweede dinsdag van september.**

Het pensioenfonds van Belgacom

Belgacom bouwde in het verleden een eigen pensioenfonds op. Uit dat fonds betaalde het bedrijf het wettelijk pensioen aan zijn personeel. Omdat Belgacom waarschijnlijk dit jaar op de beurs genoteerd wordt, en een bedrijf met dergelijke pensioenverplichtingen niet interessant is voor aandeelhouders, nam de overheid het pensioenfonds ter waarde van 5 miljard euro over. Dit bedrag wordt geboekt als extra-ontvangst op de begroting van de federale overheid. Lange tijd was het de bedoeling dat bedrag te spreiden over de begroting van 2003 en 2004. Zo zou de regering twee jaar een begrotingstekort vermijden. Maar na kritiek van Europa besliste minister van Begroting Johan Vande Lanotte dan toch het bedrag volledig op de begroting van 2003 in te schrijven. De overname brengt ook verplichtingen mee: vanaf 2004 moet de overheid de pensioenen van het Belgacom-personeel betalen.■

Yves Leterme (CD&V - oppositie)

«Het was een beleidsverklaring zonder veel inhoud en zonder echte oplossingen voor de problemen van ons land.»

«De mensen verliezen hun job, de ondernemingen gaan failliet en deze regering heeft geen economisch project.»

«.. de maatregelen van de banenconferentie zouden, op papier, goed zijn voor 60.000 extra jobs. Sedert gisteren weet de bevolking wat u precies bedoelde toen u 200.000 arbeidsplaatsen beloofde, namelijk 60.000 banen via de banenconferentie en 140.000 banen via de economische conjunctuur. U legt dus drie vierde van uw toezegging aan de bevolking in handen van Georges Bush en Osama Bin Laden.»

«Er komen 35 miljard Belgische frank aan extra lasten op de kap van de belastingbetaler.»

«Ondernemen belonen, innovatie aanmoedigen, arbeid aantrekkelijker maken: dat heeft ons land nodig.»➢

Raymond Langendries (cdH - oppositie)

«Hier wordt een merkwaardige regeling uitgewerkt voor fiscale amnestie die zal gelden voor geld dat in het buitenland werd belegd en waarop tot nu toe geen controle was door de belastingdiensten. … Voor wie altijd keurig belasting betaald heeft, … is dat een zeer onrechtmatige maatregel. En of de maatregel ook efficiënt zal zijn, valt nog af te wachten: elke econoom die naam waardig weet dat het argument van de injectie van vers geld in onze economie een drogreden is …»

«De structurele werkgelegenheidsbevorderende maatregelen zijn zeer positief. … Maar we moeten het ook hebben over alles wat Verhofstadt II niet doet, over alle problemen die deze regering over het hoofd ziet: de oprichting van het fonds voor alimentatievorderingen wordt opnieuw uitgesteld (een schande!), het sociaal statuut van de zelfstandigen wordt verwezen naar weer een nieuwe rondetafelconferentie, … er is de toekomst van De Post en de NMBS, het Zilverfonds, …»

Gerolf Annemans (Vlaams Blok - oppositie)

«Niets is belangrijker dan werk… Eerlijk gezegd heb ik nog geen enkele eerste minister dit halfrond zien binnenwandelen die niet hetzelfde zei.»

«Meneer de eerste minister, … u hebt de hele kiescampagne lang beweerd dat uw begroting in 2003 in evenwicht was. Het rapport van het Planbureau, dat deze ballon zou doorprikken, lag klaar. Slechts na de verkiezingen volgde de publicatie en ipso facto de ontmaskering. Vervolgens hebt u met een programmawet geprobeerd het tij te keren. Ook dat lukte niet. Alleen de Belgacom-bonus houdt het schip van uw begroting 2003 in de vaart. Gelooft u echt dat mensen niet beseffen welk een bedrog er tijdens de verkiezingsdebatten is gepleegd? Uw begroting 2003 is schijnbaar gered. Uw geloofwaardigheid niet.»

«Probeer niet de mythe te scheppen dat u iets in beweging brengt, want u zit daar om ervoor te zorgen dat er helemaal niks verandert, dat er aan de essentialia van het Belgische regime niks, nul, nada verandert.»

Claude Eerdekens (PS - meerderheid)

«We moeten ons verheugen over deze ontwerpbegroting in evenwicht en de verwachte daling van de overheidsschuld, die eerlang onder de 100 % van het bruto binnenlands product zou moeten zakken.»

«Het hele pakket werkgelegenheidsbevorderende maatregelen, evenals de verhoging van de middelen voor justitie, gezondheidszorg, maatschappelijke integratie en ordehandhaving, zijn voor ons ontegenzeglijk belangrijke winstpunten.»

«We willen een plan voor een daadwerkelijke intensivering van de strijd tegen de fiscale fraude en voor een betere inning van de belasting; we blijven bij die eis en willen dat dat plan ten spoedigste gestalte krijgt.»

«De burger die zijn inkomsten eerlijk aangeeft, mag niet op meer moeilijkheden stuiten dan diegene die geld dat op ongeoorloofde wijze in het buitenland werd uitgezet, terug naar ons land brengt.»

«Het is van het grootste belang dat de regering van justitie een echte prioriteit heeft gemaakt. … De begroting voor justitie wordt met 4 % opgetrokken.»

Rik Daems (VLD - meerderheid)

«We houden voor het vijfde jaar op rij de begroting in evenwicht... Op budgettair, fiscaal en financieel vlak ben ik heel tevreden omdat dit een zeer liberaal beleid is van lastendaling, belastingvermindering voor de mensen, budgettair evenwicht en schulddaling.»

«De VLD-fractie vindt dat driemaal werk ook betekent: driemaal ondernemen... Er moet veel aandacht worden besteed aan nieuw ondernemerschap.... omdat de nieuwe, de kleine ondernemingen zorgen voor de grootste jobaangroei.»

«Onze jonge mensen leren niet meer te ondernemen, ze weten niet meer wat het betekent om een risico op een verantwoorde wijze te nemen.»

«Een van de grote remmen op nieuw ondernemerschap is ... dat men vreest voor de sociale bescherming. De conferentie voor de zelfstandigen waarop die sociale bescherming naar voren moet komen, is voor de VLD-fractie een grote prioriteit.»➢

Daniel Bacquelaine (MR - meerderheid)

«We sluiten 2003 af met een begroting in evenwicht … dankzij de overname van het Belgacom-pensioenfonds, en ook dankzij de fiscale regularisatie van kapitaal in het buitenland. … We zijn blij dat de vijf miljard die met het pensioenfonds van Belgacom worden ingebracht, niet uit de zak van de belastingplichtige moeten komen.»

«We moeten daadwerkelijk iets doen aan de sociaal onrechtvaardige situatie van de zelfstandigen. … Er moet een volwaardige pensioenregeling voor zelfstandigen komen.»

«Het bedrag dat gepensioneerden die een beroepsactiviteit willen blijven uitoefenen, maximaal mogen bijverdienen, wordt opgetrokken. Dat is ons inziens een uitstekende maatregel.»

«In 2004 zullen de burgers 1,233 miljard euro belastingen minder betalen, tengevolge van de indexering van de belastingschalen, de belastinghervorming en diverse werkgelegenheidsbevorderende en milieuvriendelijke maatregelen.»

Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit - meerderheid)

«Historisch is het feit dat in 2004, dankzij dit vooruitziend begrotingsbeleid, voor het eerst minder zal worden uitgegeven aan rentelasten dan aan sociale zekerheid.»

«De vormingsinspanningen zijn op dit ogenblik veel te laag.»

«We moeten veel meer doen op het vlak van onderzoek en ontwikkeling.»

«Sommigen schrijven de traditionele industrie af en doen dat meestal naar aanleiding van het Ford-debacle... Volvo behoort tot dezelfde groep en op hetzelfde moment doen die bijkomende investeringen waarmee ze 2.200 nieuwe jobs creëren… België heeft, en zal ook in de toekomst troeven hebben voor de auto-industrie.»

«Wij vinden de steun voor de ploegenarbeid, de plafonnering van de lasten op de hoge lonen, de bestrijding van de administratieve overlast en de steun bij herstructureringen heel positief.»■

De Kamer keurt de begroting goed

Het Parlement maakt niet alleen wetten. Het controleert ook of de regering haar taak naar behoren vervult. De kamerleden interpelleren ministers, stellen vragen om uitleg aan de regering en houden toezicht over het geld dat de regering ontvangt en uitgeeft.
Elk jaar moet de regering van de Kamer immers toestemming krijgen om belastingen te heffen en om overheidsgeld uit te geven. Dat gebeurt via de goedkeuring van de begroting. Bij het onderzoek van de begroting worden de kamerleden geholpen door een gespecialiseerd controle-orgaan, het Rekenhof (zie ook pag. 12).

De begroting bestaat uit twee wetsontwerpen die de regering elk jaar eind oktober bij de Kamer indient: één voor de ontvangsten en één voor de uitgaven. Daarnaast bevat de begroting ook nog een aantal documenten met uitleg, waarover niet moet worden gestemd. De twee wetsontwerpen moeten allebei ten laatste op 31 december van het voorgaande jaar zijn goedgekeurd, zoniet heeft de regering in januari geen geld. Die toestemming moet elk jaar opnieuw worden gevraagd.

De begroting

Een begroting opstellen lijkt ontzettend ingewikkeld. Maar eigenlijk maken we zelf geregeld onze persoonlijke begroting. Als we plannen hebben die geld kosten, gaan we even becijferen hoeveel zaad er in het bakje komt (dus wat we verdienen) en welke vaste kosten we hebben (maandelijkse huur, elektriciteit ..). Met wat er overblijft, kunnen we onze plannen uitvoeren: een nieuwe auto kopen bijvoorbeeld. Maar soms hebben we grootse plannen, we willen bijv. een huis kopen.
Wat we maandelijks verdienen, is niet voldoende om dat huis onmiddellijk te betalen. We moeten dan besparen op onze uitgaven, en misschien moeten we gaan lenen. Maar we mogen ook weer niet te veel lenen, want anders gaat ons hele inkomen eraan en gaan we failliet.

Met het staatshuishouden is het ook zo. Een keer per jaar maakt de regering haar rekensommetje. Ze gaat enerzijds na wat ze kan verdienen. Dat zijn hoofdzakelijk de belastingen en taksen die de burgers betalen. Ze gaat ook na wat ze moet uitgeven: de salarissen van de ambtenaren, pensioenen, ... Met het geld dat overschiet, kan ze plannen maken. Maar soms is er niet genoeg over en moet de regering op zoek gaan naar geld. Ze moet keuzes maken en dat is geen eenvoudige klus.
Ze kan meer belastingen of taksen innen, of ze kan minder uitgeven. Wat is het beste?
Daarover zijn de regeringspartijen het niet altijd eens. Nogal logisch, want anders zouden ze één partij kunnen vormen. Soms staan de prioriteiten van de regeringspartijen zelfs lijnrecht tegenover elkaar. De socialistische partijen willen o.a. dat de overheid meer geld besteedt aan gezondheidszorg, want wie ziek of zwak is moet door de gemeenschap geholpen worden. Meer geld voor gezondheidszorg, betekent voor de overheid meer uitgaven. De liberalen vinden dat we in België te veel belastingen betalen en dat de belastingen dus dringend naar beneden moeten. Maar als de burger minder belastingen betaalt, heeft de overheid minder inkomsten.

We weten allemaal dat we niet gelijktijdig minder kunnen verdienen en meer uitgeven. De regering kan dat evenmin. De regeringspartijen moeten met elkaar onderhandelen tot ze een akkoord bereiken. Bovendien moet de regering die keuzes maken waarachter de meerderheid van de kamerleden zich kan scharen. De begroting moet namelijk in de Kamer worden goedgekeurd.■

Begrotingscontrole

In de loop van het begrotingsjaar controleert de regering of ze met die begroting genoeg heeft. Als ze bij die begrotingscontrole, die doorgaans in de loop van het eerste trimester gebeurt, merkt dat ze niet genoeg middelen heeft, dan moet ze opnieuw een wetsontwerp (een zogenaamd «aanpassingsblad») bij de Kamer indienen om bijkomende middelen te vragen. Pas wanneer de Kamer daarmee heeft ingestemd, kan de regering die bijkomende sommen gebruiken.

Ontvangsten

Fiscale ontvangsten

De ontvangstenbegroting (rijksmiddelenbegroting) bevat vooral fiscale ontvangsten:
– ontvangsten uit de personenbelasting
– de vennootschapsbelasting
– de BTW
– de accijnzen enz.

In totaal zullen de fiscale ontvangsten in 2004 **meer dan 78 miljard euro** bedragen. Dat is het bedrag dat we dit jaar met zijn allen aan belastingen betalen.

Niet-fiscale ontvangsten

Er zijn ook de niet-fiscale ontvangsten: bijvoorbeeld opbrengsten van kanselarij- en consulaatrechten en visa der paspoorten, stortingen van de Nationale Loterij, het aandeel van de Staat in de winst van financiële instellingen….
In totaal zullen die in 2004 goed zijn voor **meer dan 5 miljard euro**.

De **totale ontvangsten** zullen in 2004 dus **ruim 83 miljard euro** bedragen.

Een groot gedeelte ervan - ruim **39 miljard euro** - wordt echter overgedragen aan andere bestuursniveaus. Zo wordt **29 miljard euro** doorgestort aan de gewesten en de gemeenschappen, **2 miljard euro** aan de Europese Unie en bijna **8 miljard euro** aan de sociale zekerheid.

De grote uitgavenposten

van de federale regering

1. De gezagsdepartementen: binnenlandse zaken, justitie, buitenlandse zaken en ontwikkelingssamenwerking, landsverdediging, de federale politie, financiën
   9 miljard euro
2. De sociale departementen: pensioenen, werkgelegenheid, sociale zekerheid, volksgezondheid
   17 miljard euro
3. De economische departementen: middenstand, landbouw, economie, energie, mobiliteit en vervoer
   4 miljard euro
4. Financiering van de Europese Unie:
   2 miljard euro
5. Rijksschuld:
   15 miljard euro

In totaal:
47 miljard euro

Interessante cijfers

Eind 2002 bedroeg de **openbare schuld** van de federale overheid 262,8 miljard euro. Dat was ongeveer 101 % van het Bruto Binnenlands Product. (Het BBP is het totaal van de goederen en diensten die in België gedurende een jaar worden geproduceerd)
Er wordt verwacht dat de schuld in de loop van het eerste trimester van 2004 voor het eerst sinds lang minder dan 100 % van het BBP zal bedragen. ■

	2003	2004	
Justitie	1,215 miljard €	1,274 miljard €	✔
Landsverdediging	2,598 miljard €	2,655 miljard €	✔
Federale politie	1,367 miljard €	1,404 miljard €	✔
Financiën	1,429 miljard €	1,515 miljard €	✔
Maatschappelijke integratie, armoedebestrijding, sociale economie	924 miljoen €	1,016 miljard €	✔
Wetenschapsbeleid	517 miljoen €	507 miljoen €	✘
Investeringen	864 miljoen €	1,029 miljard €	✔

Op 12 december 2003 keurden de kamerleden een programmawet goed. Een programmawet bevat bepalingen die nodig zijn om de begroting uit te voeren, m.a.w. om inkomsten te verwerven of uitgaven te doen.

In het vorige nummer van dit magazine was er ook sprake van een programmawet. In juli 2003 stelde de regering, die toen pas was aangetreden, namelijk vast dat ze niet over genoeg financiële middelen beschikte om haar beleid uit te voeren. Via die programmawet kreeg de regering van de kamerleden de toestemming om bijkomende inkomsten te verwerven.

Programmawet

De programmawet die in december 2003 werd goedgekeurd, telt ruim 400 artikelen. De volledige tekst vindt u op onze website. We lichten er voor u een aantal punten uit.

- Omdat de jongerenwerkloosheid veel hoger is dan de algemene werkloosheid, vereenvoudigt de regering het principe van de startbanen. Hierdoor komen meer jongeren voor een startbaanovereenkomst in aanmerking.
- Door de toenemende globalisering van de economie maken bedrijven steeds meer gebruik van nacht- en ploegenarbeid. Maar dat veroorzaakt bijkomende uitgaven. Veel bedrijven betalen aan hun personeel een ploegenpremie, bijv. omdat er 's nachts geen openbaar vervoer is of omdat kinderopvang 's nachts heel duur is. De programmawet voorziet in maatregelen om die bijkomende lasten voor de bedrijven te verlichten.
- Het systeem van de dienstencheques wordt uitgebreid en vereenvoudigd. Daar waar het vroegere systeem ten hoogste 2.500 buurtbanen mogelijk maakte, moet het nieuwe systeem 25.000 jobs creëren. In 2004 trekt de federale overheid voor de dienstencheques 91 miljoen euro uit.
- De wet van 26 augustus 2003 op de tabaksreclame (zie magazine nr. 2) heeft een fonds ter bestrijding van tabaksgebruik in het leven geroepen. De programmawet bepaalt dat het RIZIV (Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering) dit jaar 1 miljoen euro zal uittrekken voor de financiering van dat fonds. Vanaf 2005 wordt dat 2 miljoen euro.

Wat is een programmawet?

De regering kan de begroting maar uitvoeren nadat de Kamer ze heeft goedgekeurd. Om de begroting uit te voeren, zijn er concrete maatregelen nodig: bijvoorbeeld nieuwe belastingen, een verhoging of verlaging van bestaande belastingen of sociale uitkeringen... De regering kan ook belastingvermindering toekennen aan personen die bepaalde investeringen doen. Al deze maatregelen bundelt de regering gewoonlijk in een programmawet. ■

- De inwerkingtreding van de dienst voor alimentatievorderingen (zie magazine nr. 1), eerst vastgelegd op 1 september 2003, werd uitgesteld tot 1 september 2004. De programmawet voorziet in een gefaseerde inwerkingtreding. Vanaf 1 juni 2004 kan de dienst verschuldigd onderhoudsgeld invorderen. Volgens de oorspronkelijke wet kon elke onderhoudsgerechtigde, ongeacht zijn of haar inkomen, een beroep doen op de dienst voor alimentatievorderingen. Daar komt nu verandering in. De voorschotten worden alleen toegekend indien de onderhoudsgerechtigde ouder of het kind zelf, indien het al op eigen benen staat, niet meer verdient dan 1.111 euro per maand. Per kind ten laste komt er 53 euro bij.
- De regering verlaagt de energietaks op minder vervuilende huisbrandolie van 13,4854 naar 12,1022 euro per 1000 liter. ■

Het 160ste jaarboek van het Rekenhof

Het Rekenhof

Het Rekenhof is een instelling die de kamerleden helpt bij de controle van de ontvangsten en uitgaven van de staat, zeg maar van de regering. Het Rekenhof ziet er met andere woorden op toe dat ons belastinggeld correct en efficiënt wordt besteed. De controleurs en auditeurs van het Hof controleren de documenten die de overheidsdiensten hun toesturen of ze gaan de situatie ter plaatse uitpluizen. Jaarlijks bundelt het Rekenhof zijn bevindingen in een boek. Dit boek wordt ook wel eens «blunderboek» genoemd, omdat het soms flagrante fouten, nutteloze of overdreven uitgaven van de overheidsbesturen aanklaagt.■

De meeste overheidsdiensten hebben de fundamenten voor een degelijk intern controlesysteem gelegd. Nu moeten ze dringend een volwaardige interne auditdienst uitbouwen. De nieuwe gerechtsgebouwen in Gent en Antwerpen zijn te duur. De procedure voor de toekenning van subsidies wordt niet altijd naar behoren toegepast. Dat meldt het Rekenhof in zijn 160ste jaarboek dat op 2 december 2003 onder ruime persbelangstelling aan Kamervoorzitter De Croo overhandigd werd.

Interne controle

Tot nu toe controleerde het Rekenhof een deel van de overheidsuitgaven vooraf. Een jaar geleden keurden Kamer en Senaat een wet goed om de opdrachten van het Rekenhof te wijzigen. Vanaf 1 januari 2004 zou het Rekenhof de uitgaven alleen nog achteraf controleren. Ter compensatie zouden de overheidsdiensten zichzelf controleren, zoals dat in de meeste andere Europese landen gebeurt. Het Rekenhof stelt nu vast dat nog geen enkele federale overheidsdienst al een volwaardige interne auditdienst heeft. Daardoor kan de nieuwe wet voorlopig niet in werking treden.

Gerechtsgebouwen

In 1996 organiseerde de regering een wedstrijd om de architecten voor de nieuwe gerechtsgebouwen in Antwerpen en Gent aan te wijzen. In het wedstrijdreglement stond uitdrukkelijk dat de architecten een ereloon zouden ontvangen van 7 % op de kostprijs van het bouwwerk. De jury selecteerde twee gerenommeerde architecten, maar die bleken achteraf geen genoegen te nemen met de overeengekomen 7 %. Daarop trok de Regie der Gebouwen het percentage op naar 11,5 % voor het project in de Arteveldestad en naar 14 % voor het bouwwerk in Antwerpen.
Het Rekenhof oordeelt dat de overheid, meer bepaald de Regie der Gebouwen, had moeten onderhandelen met andere wedstrijdwinnaars in plaats van in te gaan op de eisen van de architecten. Intussen loopt ook de kostprijs van beide bouwwerken uit de hand, waardoor de kosten dreigen te ontsporen.

Subsidies

Met meer dan de helft van de subsidiedossiers is iets niet in orde. Vaak leggen de ontvangers van de subsidies niet de gevraagde documenten voor. In die gevallen is dan ook niet uit te maken of de subsidies wel werden gebruikt voor de doelen waarvoor ze werden toegekend.■

Op 20 november 2003 ontving Kamervoorzitter Herman De Croo een gouden medaille voor zijn 35-jarig parlementair mandaat. Hij werd voor het eerst verkozen in 1968. We blikten samen met hem terug op de voorbije decennia.

«Veel problemen werden opgelost door 24 uur te zwijgen»

Wat is voor u de meest frappante evolutie van de voorbije 35 jaar?

Op meer dan 35 jaar evolueert alles. In 1968 telde de Kamer nog 212 leden, vandaag zijn we met 150. De sfeer was totaal anders. Een eendrachtige socialistische fractie die de «Internationale» zong. Een sterke VU-fractie die de «Vlaamse Leeuw» bulderde. We keken er niet van op. Het politieke landschap is geëvolueerd. In de jaren 60 waren het in hoofdzaak drie grote nationale families die de dienst uitmaakten. Vandaag heeft elk van die families een onafhankelijke Vlaamse en Franstalige fractie. Op een bepaald moment brak de Volksunie sterk door, later het Vlaams Blok. We zagen de groenen komen en gaan. De relatie tussen Kamer en Senaat is gewijzigd. Tot 1993 hadden de twee assemblees dezelfde bevoegdheden. Nadat de Kamer een dossier had afgerond, deed de Senaat het werk over. Er bestonden in mijn beginperiode geen gewest- of gemeenschapsparlementen. En het Europese project stond nog maar in de startblokken. Ook de manier van werken is totaal veranderd. Er waren vroeger veel meer nachtvergaderingen, de commissies waren gesloten, er was veel minder ondersteuning voor de kamerleden... Ik heb ook de dames massaal hun intrede zien doen in de Kamer. Vandaag is één op drie kamerleden een vrouw. Vroeger was de Kamer een echt mannenbastion. En dan is er het optreden van de media natuurlijk. In de jaren 60 en 70 moesten sommige kamerleden echt wennen aan de aanwezigheid van televisiejournalisten. Vandaag maken zij deel uit van het huis. Maar de kranten brachten vroeger dan weer een veel uitgebreider verslag.

Politicologen beweren dat de macht van het Parlement verschrompelt, maar ook de bevolking onderschat de macht van het Parlement.

Politicologen doen mij denken aan fietsers op een hometrainer. Ze trainen en krijgen de illusie dat ze fietsen, maar dit heeft weinig of niets te maken met het echte fietsen in regen en wind, op kiezelstenen en met concurrentie. Het Parlement verloor schijnbaar aan macht omdat de parlementsleden van de meerderheid nauw samenwerken met de regering en met de ministers van hun partij in de regering. Bovendien is er «*l'effet d'annonce*». Een minister kondigt een maatregel aan en de media nemen dit meteen op alsof die maatregel al in een wet gegoten is. De burger denkt dat alles al in kannen en kruiken is, maar dat is niet zo. De regering moet advies vragen aan de Raad van State. Daarna wordt het wetsontwerp ingediend in de Kamer, besproken in een commissie, daarna in plenum, eventueel nog in de Senaat... In elk van die fasen zijn wijzigingen mogelijk. Ondertussen zijn we weken tot maanden later en is de nieuwsgierigheid van de media verdampt. En op het moment dat de wet wordt goedgekeurd, heeft de televisiekijker de indruk dat hij alleen nog even wordt herinnerd aan een initiatief dat maanden tevoren met volle trom aangekondigd werd.➢

Wat kan de Kamer doen om terug markant in beeld te komen?

Destijds hadden we de indruk dat het openbaar maken van de commissies zou leiden naar meer openheid. Maar vandaag stel ik vast dat die openheid niet de gewenste resultaten oplevert. Er is minder ruimte voor opbouwende kritiek, voor toegevingen vanwege de meerderheid en de regering. De camera's beïn-

vloeden wat gezegd en gedaan wordt. En dus denk ik dat we voor bepaalde dossiers en in bepaalde omstandigheden moeten kunnen overwegen om commissies achter gesloten deuren te houden. Ik durf zelfs nog verder gaan. Misschien moeten we, maar dat klinkt wellicht revolutionair, voor sommige punten een geheime stemming invoeren. Vandaag zijn bijna alle stemmingen openbaar en het resultaat van de stemming staat een paar uur later op de website. Een geheime stemming voor sommige punten zou echt politiek leven in de parlementaire brouwerij brengen. Ik denk bijv. aan thema's die niet opgenomen zijn in de regeringsverklaring, want door deze goed te keuren aanvaardt de meerderheid de uitvoering ervan.

Vroeger namen de parlementsleden de tijd om hun stiel te leren. Nu toont het jong geweld onmiddellijk de ambitie om minister te worden. Is het parlementair mandaat niet gezagsvol genoeg?

In 1968 moest men minstens 25 jaar zijn om te kandideren voor de Kamer en 40 jaar voor de Senaat. Vandaag kan iemand van 21 zowel kamerlid als senator worden. En toch is de duur van een parlementair mandaat er niet langer op geworden. Kamerleden houden het gemiddeld maar een tweetal legislaturen vol.

Ik stel vast dat vooral de mentaliteit veranderd is. Vroeger zwegen kersverse kamerleden 6 à 12 maanden en daarna doorliepen ze volgens een vast stramien een aantal functies. Ze werden verslaggever, dan lid van het bureau van een commissie, dan voorzitter van een commissie enz... Vandaag hebben ze al snel de ambitie om minister te worden en om in het mediazonnetje de gekoesterde eigen ideeën te verwoorden, en om ze te realiseren zodra daar geld voor is.

De Kamer heeft twee grote functies: de regering controleren en wetten maken. Controleert de Kamer de regering voldoende?

Op een bepaald moment was er te weinig financiële controle, maar in de jaren tachtig werd de procedure voor de begrotingscontrole gewijzigd. De begroting komt nu op tijd op de agenda van de Kamer. Positief is ook dat de Kamer de beleidsnota's van de ministers bespreekt. Maar het kan nog beter. Ik vind dat het Rekenhof als vakkundige waakhond van de Kamer bijkomende inkijkrechten moet krijgen. Bovendien zou het goed zijn indien de commissie Financiën de begroting het hele jaar door met een parlementair vergrootglas zou opvolgen.
Wat de politieke controle betreft, is het zo dat er heel veel, misschien zelfs te veel schriftelijke en mondelinge vragen gesteld worden. Dat is contraproductief. De nadruk moet volgens mij veel meer liggen op vragen over de actualiteit. We moeten dringend werk maken van een nieuwe politieke cultuur met snijdende

vragen en korte antwoorden en waarbij het aantal vragen beperkt is per fractie. Scherpe vragen en goed uitgekiende, korte debatten, daar moeten we naar toe. Op een kort debat kunnen de media gemakkelijker inpikken en zo wordt het ook duidelijker voor de burger. ➢

En dan is er ook nog de zogenaamde wetsevaluatie. Velen dromen van een procedure om na te gaan of een bepaalde wet wel haar doel bereikt, met een soort afbouwprocedure voor het overtollig wetgevend vet. We hebben deze lang gekoesterde droom nog niet gerealiseerd, maar we mogen hem niet opgeven, we werken eraan.

Karl Meersman

Hoe ziet u het Parlement van de toekomst?

Het Parlement zal maar zijn wat het parlementslid is of zal worden. Volgens mij moeten we afstappen van het idee dat een parlementair mandaat een voltijdse bezigheid moet zijn. Ik voel meer voor deeltijdse parlementsleden, die een deel van hun inkomen uit een andere activiteit halen. Voltijdse parlementsleden zijn te veel afhankelijk van hun partij en bovendien hebben ze te weinig tijd om de burger te ontmoeten, om naar de burger te luisteren. Een politicus moet tijd hebben voor correct dienstbetoon. Hij moet aanwezig zijn onder de mensen, voelen wat er leeft.

Zal het Europees Parlement het nationaal Parlement niet overbodig maken?

Het Europees Parlement dreigt meer te lijden onder de nationale Parlementen dan omgekeerd. Het Europees Parlement is te ruim, het heeft te weinig volksbekendheid. Het moet het Europees concept vormgeven. Het nationaal Parlement daarentegen buigt zich over problemen die dichter bij het dag in dag uit gebeuren van de burger liggen.

We kennen u als een voorzitter die goede contacten heeft met de pers. De pers wordt beschouwd als de vierde macht. Is de pers geen concurrent voor het Parlement?

In 1968 werd ik voor de eerste keer verkozen. Bekende editorialisten zegden me toen dat zij via hun pen het werk van een politicus kunnen ondersteunen, doen bloeien of kraken. Maar zoals een voldragen politicus en journalist Frans Grootjans het me vertelde, is niets zo oud als de krant van eergisteren. En niets is zo vluchtig als de televisie van de vooravond. Het streelt natuurlijk de ijdelheid van de politicus zijn naam, zijn gezicht en zijn ideeën in de pers te zien en te lezen. En natuurlijk groeit zijn naambekendheid erdoor. Maar politici kunnen ook zwijgen en de pers heeft nood aan nieuws. Veel problemen werden opgelost en politici gered door 24 uur te zwijgen. De pers heeft een reële impact, maar ze kan ook niet zonder de politici. De pers en het Parlement zijn in feite geen concurrenten, maar eerder een tweespan waarin ieder zijn taak en zijn rol heeft. Wat mij betreft, ik laat de pers vrij werken in de Kamer. Indien de Kamer niet goed in de pers komt, heeft ze dat in de eerste plaats aan zichzelf te wijten.■

De commissie Binnenlandse Zaken van de Kamer boog zich de voorbije maanden over de financiering van politieke partijen. De basis van de discussie is de wet van 1989, die o.a. in 1999 gewijzigd werd. Door die wijziging hebben alleen partijen die de mensenrechten respecteren recht op overheidsgeld. Maar de wet bleek onuitvoerbaar. Een aantal kamerleden dienden een wetsvoorstel in om ervoor te zorgen dat de wet in de toekomst wel kan worden uitgevoerd. Het wetsvoorstel van Claude Eerdekens (PS) en Muriel Gerkens (Ecolo) dient als basis voor de bespreking.

Financiering politieke partijen

De financiering van politieke partijen is een dossier met een lange voorgeschiedenis. Tot ver in de jaren 80 was de financiering niet wettelijk geregeld. Partijen kregen geen geld van de overheid. Met lidgelden alleen konden ze het niet rooien en dus deden ze een beroep op geldschieters allerhande. Kapitaalkrachtige sponsors probeerden wel eens in de gunst van politici te komen in de hoop later op een wederdienst te kunnen rekenen. Dat gaf aanleiding tot misbruiken.

De wet Dhoore uit 1989 bracht een oplossing. De groep Dhoore oordeelde dat politieke partijen een essentiële rol spelen in een democratie en onafhankelijk moeten zijn. En dus moet de gemeenschap ook middelen vrijmaken om die partijen te financieren. Gelijktijdig beperkte de wet de uitgaven die een partij mag doen bij verkiezingen en verplichtte ze de partijen een open en controleerbare boekhouding te voeren.

Sindsdien werd de wet enkele keren aangepast. Vandaag mogen bedrijven geen giften meer doen aan politieke partijen of politici. Particulieren mogen dat wel nog, maar het bedrag is beperkt tot 2000 euro per jaar (met een maximum van 500 euro per begunstigde). Giften vanaf 125 euro per jaar worden aangegeven aan een parlementaire controlecommissie.

In 1995 werd het element mensenrechten opgenomen in de wet. Partijen hebben maar recht op overheidsgeld op voorwaarde dat ze de mensenrechten respecteren. En wat met partijen die de mensenrechten schenden? Dat bleef een open vraag. Pas in 1999 legde de wetgever een procedure vast om de overheidsdotatie van niet-democratische partijen in te trekken. Maar die procedure bleek onuitvoerbaar. De wet moet opnieuw worden aangepast, oordeelde de Raad van State. Daarop dienden Claude Eerdekens (PS) en Muriel Gerkens (Ecolo) hun wetsvoorstel in. Ook drie kamerleden van cdH, Raymond Langendries, Joseph Arens en Jean-Jacques Viseur, dienden een wetsvoorstel in.

Op dit ogenblik liggen beide wetsvoorstellen nog ter discussie in de commissie Binnenlandse Zaken. Over de procedure bestaat eensgezindheid. Of een partij de mensenrechten respecteert of niet, daarover beslissen niet het Parlement of andere politieke partijen, maar de Raad van State, een buitenstaander die los van de partijen staat.
Discussie bestaat er wel nog over de vraag welke feiten in aanmerking kunnen komen. Kan het overheidsgeld van een partij worden ingetrokken omdat ze jaren geleden de mensenrechten heeft geschonden? Of alleen als ze dat gedaan heeft na inwerkingtreding van de wet?

Als het wetsvoorstel is goedgekeurd in de commissie, wordt het besproken in de plenaire vergadering van de Kamer. Nadien moet de Senaat zich erover uitspreken.■

De Raad van State is een onafhankelijke instelling die bestaat uit twee afdelingen:

- de afdeling «wetgeving» dient regering en Parlement van advies over ontwerpen van wet;
- de afdeling «administratie» treedt op als rechter van het bestuur: burgers kunnen bij die afdeling de schorsing en vernietiging vragen van onwettige bestuursmaatregelen waarvan zij nadeel ondervinden.■

De Kamer steunt het Kosovaars Parlement

Sinds enkele maanden werkt de Kamer van volksvertegenwoordigers mee aan een programma van het Europees Bureau voor Wederopbouw. Een aantal ambtenaren-experts van de Kamer reizen regelmatig naar de Kosovaarse hoofdstad Pristina om er de administratie van het Parlement mee te helpen uitbouwen. Naast de Belgen zijn ook experts van de Franse Assemblée Nationale en de Duitse Bundestag bij het programma betrokken. Voor de Kamer is dit een première.

Een parlement is geen eiland. De parlementen van de verschillende landen plegen geregeld overleg met elkaar. Ze helpen mekaar ook. Zeker voor jonge parlementen is het cruciaal dat ze een beroep kunnen doen op de deskundigheid van ervaren assemblees uit andere landen.

De 120 Kosovaarse parlementsleden werden verkozen in november 2001 tijdens de eerste na-oorlogse parlementsverkiezingen.
De Kosovaarse «Grondwet», die werd uitgewerkt in overleg met de Verenigde Naties, voorziet in een gegarandeerde aanwezigheid van de belangrijkste etnische minderheden in het Parlement. En dat heeft gevolgen voor de werking van de assemblee. Zo gebruikt het Kosovaarse Parlement Albanees, Servisch en Engels als werktalen.
In meertaligheid en de wettelijke verankering daarvan hebben wij Belgen veel ervaring. Die knowhow bieden we nu aan het jonge Kosovaarse Parlement aan.

De ambtenaren-experts van de Kamer zullen onder meer helpen de vertaaldiensten uit te bouwen. Daarnaast werken ze ook mee aan de opleiding van de staf, ze helpen de samenwerking tussen Parlement en regering te organiseren, geven advies over hoe de Kosovaren hun wetgeving het best kunnen afstemmen op de Europese regelgeving...

Er is ook een permanente ploeg aanwezig in Kosovo bestaande uit een *teamleader*, de Franse professor Nicolas Maziau, en drie experts. Een van hen is Peter Vanhoutte, gewezen kamerlid voor Agalev, die verantwoordelijk is voor logistiek en informatica.■

Kosovo is gelegen in het zuiden van de republiek Servië. Het grenst in het zuidoosten aan de republiek Macedonië, in het zuidwesten aan Albanië en in het noordwesten aan de republiek Montenegro.

De Albanezen vormen de overgrote meerderheid van de bevolking. De Serviërs, de Tsiganen en de Turken zijn de belangrijkste minderheden.

In het vroegere Joegoslavië genoot Kosovo een zekere autonomie. In 1981 eiste de Albanese meerderheid dat het autonome gebied Kosovo van Servië losgemaakt werd en de status van republiek kreeg. Na het uiteenvallen van Joegoslavië in 1989 werd Kosovo's autonomie door de Servische regering afgebouwd. Na jaren van vreedzaam verzet tegen die situatie nam het Kosovo Bevrijdingsleger (UCK) in 1997 de wapens op. De Servische politie trad hard op tegen de Albanese bevolking en er ontstond een regelrechte burgeroorlog. Om een einde te maken aan het conflict voerde de NAVO in 1999 bombardementen uit boven Servië.

Sinds het einde van de oorlog in 1999 wordt Kosovo bestuurd door UNMIK, een administratie van de Verenigde Naties. Het is de bedoeling dat de bevoegdheden die nu in handen zijn van UNMIK geleidelijk aan worden overgedragen aan de lokale besturen. Nadien wordt er onderhandeld over het toekomstige statuut van Kosovo.■

De Kamervoorzitter in dialoog met 11.11.11

11.11.11 vraagt dat de parlementsleden de waterknoop ontwarren.

Geen geld, geen water? Met die slogan voerde 11.11.11 in 2003 campagne.
De organisatie verzet zich tegen de plannen van de Wereldhandelsorganisatie om de drinkwatervoorziening te privatiseren. «Voorbeelden van privatisering van drinkwater tonen aan dat water dan duurder wordt. Onbetaalbaar voor de armsten. Maar de onderhandelingen in de Wereldhandelsorganisatie verlopen achter gesloten deuren en niemand ligt er wakker van. Ook onze eigen politici niet», luidt het.

Om de druk op de politici op te voeren, zamelde 11.11.11 via een petitie 51.674 handtekeningen in. Op 26 november, tijdens de slotactie van de campagne, overhandigden ze de petitie aan een ambtenaar van de Kamer. De aanwezige parlementsleden kregen waterleidingsbuizen en een sleutelhanger versierd met een geknoopte waterleiding. De symboliek is duidelijk: de organisatie hoopt dat de parlementsleden de waterknoop ontwarren.

Na afloop ging de Kamervoorzitter in dialoog met de delegatie en de aanwezige parlementsleden. Hij onderstreepte dat het van vitaal belang is de publieke opinie te overtuigen. Want het is niet voldoende gelijk te hebben, je moet ook gelijk krijgen. Een partnerschap tussen privé en staat is hoe dan ook aangewezen, want alle krachten die nuttig zijn voor de ontwikkeling moeten worden gemobiliseerd. Dit probleem is te complex om het te beperken tot een dogmatische keuze staat-privé. Deze problematiek moet over de partijgrenzen heen bekeken worden, aldus Herman De Croo.

De Kamervoorzitter nodigde de delegatie uit om in de tweede helft van februari opnieuw samen te komen met parlementsleden van de verschillende partijen en diverse parlementen.■

Een nieuwe secretaris-generaal

Sinds 1 januari 2004 is Robert Myttenaere secretaris-generaal van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Hij werd op 4 december 2003 in de plenaire vergadering benoemd. Robert Myttenaere volgt Francis Graulich op, die de Kamer 18 jaar heeft geleid en eind december op rust ging.
De secretaris-generaal is de hoogste ambtenaar van de Kamer. Hij is de eerste adviseur van de Kamervoorzitter. Hij notuleert en voert de beslissingen van de Kamer uit. De secretaris-generaal leidt de diensten en het personeel van de Kamer.■

Het boek «De geschiedenis van de Kamer van volksvertegenwoordigers» geeft een thematisch overzicht van de geschiedenis van de assemblee. Aan bod komen onder meer de politieke partijen in de Kamer, de relatie Kamer-Regering en de parlementaire verslaggeving. Het boek bevat ook een lijst van alle kamerleden van 1831 tot 2003.
Het boek telt 518 blz.
Prijs: 15 euro
Bestellingen: dienst Algemene Zaken van de Kamer
Tel. 02 549 81 79 – fax 02 549 82 74■

De indrukken van een nieuwkomer

Na de parlementsverkiezingen van 18 mei 2003 deed Valérie De Bue als één van de 46 nieuwkomers haar intrede in de Kamer. Ze werd verkozen voor de Franstalige liberale partij MR in de kieskring Waals-Brabant. We vroegen haar hoe de eerste maanden verlopen waren. «Bij mijn eerste contacten met het federale Parlement, en meer bepaald met de Kamer, is er een voor mij geheel nieuwe wereld opengegaan. Het is een groot huis, dat leeft en waar hard wordt gewerkt.»

Zijn er bepaalde aspecten van het parlementaire werk die u aangenaam verrast hebben?

Je hebt inderdaad het gevoel dat je dingen in beweging kan brengen: een parlementslid kan wetsvoorstellen indienen en ministers vragen stellen. In de commissies wordt fundamenteel werk verricht. Er wordt specialistisch gewerkt en in kleinere kring kunnen soms erg uiteenlopende standpunten vaak met elkaar verzoend worden.

Hebben andere aspecten u dan weer verbaasd of zelfs geschokt?

Het Parlement is een enorme machinerie, en de procedures lijken soms wel log. Het filibusteren door parlementsleden, die honderden amendementen indienen of hun spreektijd eindeloos rekken, lijkt me geen goede zaak voor het imago van de instelling. De tijd die sommigen investeren in hun pogingen om met alle mogelijke middelen bepaalde ontwerpen tegen te houden, zou nuttiger kunnen worden besteed.

Werd u goed opgevangen door de diensten en door de oudgedienden? Werd u goed geïnformeerd?

Absoluut! Deze nieuwe Kamer telt veel nieuwelingen. Je integreert je in een fractie die eensgezind naar buiten moet treden en waarbinnen iedereen zo snel mogelijk zijn plaats moet vinden en moet inrijden, om van daaruit zijn opvattingen zo goed mogelijk te kunnen verdedigen.

Wat wil u tijdens uw vierjarig mandaat verwezenlijken?

Sommige dossiers eisen mijn onverdeelde aandacht op, zoals mobiliteit, en meer bepaald de aanleg van een gewestelijk expressnet en verkeersveiligheid, of nog de situatie van de zelfstandigen en van de vrouw. Het Parlement is een heuse wettenfabriek, en in die wetteksten vertaalt zich ook de complexiteit van onze samenleving. Maar we moeten ook ons best doen om die teksten leesbaar te houden en streven naar een vereenvoudiging op wetgevingstechnisch gebied, want die vereenvoudiging is vaak echt wel nodig.■

Parlementaire vakantie ingekort

Vanaf dit jaar hervatten de parlementaire werkzaamheden officieel de tweede dinsdag van september. Tot nu toe was dat de tweede dinsdag van oktober. De kamerleden en senatoren wijzigden hiervoor artikel 44 van de Grondwet. Geen enkel kamerlid stemde tegen of onthield zich.

Eind september 2003 dienden een aantal kamerleden van de VLD en van de Franstalige MR een wetsvoorstel in. Ze argumenteerden dat het politieke jaar in de feiten toch al in september begon. Een aantal commissies had de gewoonte om in september al volop te vergaderen. Bovendien hervat de regering haar activiteiten begin september. En aangezien de Kamer de regering moet controleren, kan het niet dat de plenaire vergadering pas in oktober bijeenkomt. ■

Binnenkort zijn we met 425 miljoen

Op 1 mei 2004 treden tien nieuwe lidstaten toe tot de Europese Unie: Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië. Daarmee wordt de Europese Unie meteen 75 miljoen mensen rijker. Op 4 december 2003 keurden de kamerleden het toetredingsverdrag goed. De senatoren keurden het verdrag twee maanden eerder goed.
Volgens de Grondwet moeten de internationale verdragen die door de regering worden gesloten, namelijk eerst door de Senaat en vervolgens door de Kamer worden goedgekeurd.

In de Kamer staan meerderheid en oppositie regelmatig lijnrecht tegenover elkaar. Bij de stemming over de uitbreiding van de Europese Unie was dat niet het geval. Alle kamerleden stemden voor. Alleen het Vlaams Blok onthield zich. Maar dat betekent niet dat al die partijen ongenuanceerd enthousiast tegen de uitbreiding aankijken. Er werden tijdens het debat heel wat vragen gesteld en voorwaarden geformuleerd. Er werd onzekerheid geuit.

Zal Europa nog vooruitgang kunnen boeken op sociaal, fiscaal en ecologisch vlak, vroeg Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit) zich luidop af. Door de toetreding van de tien nieuwe lidstaten ontstaat er een meerderheid die die vooruitgang wil tegenhouden.
Eenzelfde teneur bij de Franstalige socialisten. Elio Di Rupo (PS): «Voor het eerst hebben we de indruk dat Europa erop achteruit zou kunnen gaan. België moet een voortrekkersrol kunnen spelen binnen de Unie.»

De uitbreiding van de Europese Unie heeft heel wat voeten in de parlementaire aarde.
Uiteraard moet het verdrag in alle lidstaten van de Unie worden goedgekeurd. Maar in België moeten naast Kamer en Senaat ook de Parlementen van de gemeenschappen en de gewesten zich erover uitspreken. Europa neemt namelijk ook beslissingen over thema's die in België tot de bevoegdheden van de gemeenschappen of de gewesten behoren. Landbouw is daar een duidelijk voorbeeld van. De gemeenschappen en de gewesten zijn mee verdragssluitende partij. Ze beslissen dan ook mee wie hun Europese medespelers worden op de terreinen waarvoor zij bevoegd zijn.■

Herman Van Rompuy (CD&V) stelde dat de nieuwe landen zich natuurlijk aan de afspraken moeten houden, ook de gevoelige, zoals de afspraken rond voedselveiligheid. Doen ze dat niet, dan moeten ze van een deel van de Europese binnenmarkt uitgesloten kunnen worden.

De vrees leeft ook dat bedrijven hun activiteiten zullen verplaatsen naar de lidstaten in het oosten waar de lonen nog lager zijn. Maar Daniel Bacquelaine (MR) relativeerde dat risico. De uitbreiding zal ervoor zorgen dat het verschil in levensstandaard tussen de lidstaten kleiner wordt. Dat zal het probleem van delokalisatie en ongecontroleerde immigratie automatisch de kop indrukken.

Hilde Vautmans (VLD) maakte een vergelijking met de jaren '80. Griekenland, Spanje en Portugal waren bij hun toetreding ook jonge democratieën met een economische achterstand en emigratie. Velen waren er toen ook niet gerust in. Maar de integratie van die landen in de Europese Unie is geslaagd, aldus Hilde Vautmans.

Het Vlaams Blok betreurt dat de landen niet individueel beoordeeld worden, maar alle tien gelijktijdig toetreden. De partij vindt dat een aantal landen er nog niet klaar voor is.

Maar over de essentie van de uitbreiding waren allen het eens. De toetreding van de tien nieuwe lidstaten is een historisch feit. De meeste van de landen die nu toetreden, hebben vele tientallen jaren een communistisch regime gekend. Door de uitbreiding van de Europese Unie kan de democratie er nu definitief verankerd worden. Raymond Langendries (cdH) verwoordde het vlijmscherp: «De democratie neemt op een buitengewone manier weerwraak op het totalitarisme».■

De eenmalige bevrijdende aangifte

Op 18 december 2003 keurden de kamerleden het wetsontwerp in verband met fiscale amnestie, officieel de eenmalige bevrijdende aangifte (EBA), goed. De senatoren zetten een dag later het licht op groen. Dankzij deze wet hoeven spaarders, mits betaling van een boete, geen vervolging meer te vrezen voor hun beleggingen waarop ze de verplichte belastingen niet hebben betaald.

Wie voor 31 december 2004 aangifte doet van zijn grijs of zwart geld, komt er met een «boete» van 9 % vanaf. Wie zijn geld voor een minimumperiode van drie jaar investeert, betaalt slechts 6 %. Wie helemaal niets onderneemt om zijn situatie te regulariseren, riskeert nadien een belastingverhoging van 100 %. Geld dat afkomstig is uit witwaspraktijken of uit een misdrijf, zoals illegale drugs- of wapenhandel, georganiseerde misdaad enz., komt uiteraard niet in aanmerking voor de bevrijdende aangifte.

Nogal wat Belgen beleggen hun spaargeld in het buitenland om zo de belastingen in België te ontwijken. Ze hebben bijvoorbeeld een spaarrekening of kasbons in Luxemburg. Via de EBA hoopt de regering de kapitalen die in het buitenland belegd zijn terug naar België te halen en zo de slabakkende economie aan te zwengelen. Bovendien zullen de boetes de schatkist stijven. Op die manier hebben alle burgers, direct of indirect, baat bij de maatregel, aldus minister van Financiën Reynders.

Maar de totstandkoming van de wet bleek een echte hindernissenloop. Vooreerst was het voor de regering geen sinecure om een regeling te vinden die aanvaardbaar was voor alle regeringspartijen. De socialisten hadden tijdens de vorige legislatuur nog verklaard tegen fiscale amnestie gekant te zijn. Uiteindelijk stemden ze toch in, nadat de regering had beloofd de strijd tegen de fiscale fraude drastisch op te voeren. Vervolgens moest het wetsontwerp herhaaldelijk worden bijgestuurd na kritiek van de Raad van State (zie kader op pag. 16).

Tijdens het debat in de Kamer maakten de oppositiepartijen brandhout van het wetsontwerp. Ze voelden zich gesterkt door de Raad van State die zich ondanks de verschillende aanpassingen zeer kritisch uitliet over het wetsontwerp.

De oppositie vindt de fiscale amnestie een kaakslag voor al diegenen die jarenlang correct hun belastingen hebben betaald. Ze noemen de wet ook onefficiënt, want de EBA zal volgens hen niet leiden tot een massale terugkeer van kapitalen naar België.
En ze vinden het ongelooflijk dat de regering de opmerkingen van de Raad van State zomaar naast zich neerlegt.

De Raad van State oordeelde onder meer dat de EBA maar in werking kon treden nadat de gewesten hiervoor de nodige decreten hadden uitgevaardigd. De gewesten zijn namelijk bevoegd inzake erfenis- en registratierechten. En ook die belastingen ontdook de Belg wel eens. Binnen het Brussels en het Waals gewest bestaat er een akkoord om de nodige decreten uit te vaardigen. Maar binnen het Vlaams gewest is dat niet het geval. De partij Groen! (het vroegere Agalev dat nog altijd in de Vlaamse regering zit) weigert het decreet goed te keuren. In Vlaanderen kan er dus ten vroegste na de verkiezingen van 13 juni 2004 een regeling uit de bus komen. Desondanks nam de paarse regering in het wetsontwerp op dat de EBA in januari 2004 in werking zou treden en de meerderheid van de kamerleden keurde dit goed. ■

Stemming

Ja	94	(de meerderheid)
Nee	47	(de oppositie)
Onthouding	0	

Hoeveel verdient een volksvertegenwoordiger?

Als we een top-tien zouden opstellen van veel gestelde vragen, zou deze vraag er zeker in voorkomen. Hoeveel verdient een volksvertegenwoordiger? Er circuleert nogal wat onvolledige informatie. Wij schenken klare wijn.

Artikel 66 van de Grondwet leert ons dat: «ieder lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers een jaarlijkse vergoeding van 12.000 frank geniet». Dat kan toch niet, denkt u? Inderdaad, het betreft hier een grondwetsartikel dat sinds 1920 niet meer werd aangepast. Gelukkig voor de dames en heren volksvertegenwoordigers stemt het niet overeen met de huidige realiteit.

Wat zijn de correcte cijfers?

Op dit ogenblik bedraagt de bruto parlementaire vergoeding, want zo noemen we het loon van een kamerlid, 70.604,91 euro per jaar. Van dat bedrag stort de Kamer 8,5 % in de Pensioenkas van de volksvertegenwoordigers. Wat overblijft, 64.603,49 euro per jaar, is volledig belastbaar.
Daarnaast ontvangen de kamerleden vakantiegeld en een eindejaarspremie. Ook daarop betalen zij, zoals wij allemaal, belastingen.
Bovenop de parlementaire vergoeding komt een onkostenvergoeding. Aan het parlementair mandaat zijn heel wat kosten verbonden, zoals telefoonkosten, bureaukosten, ... Deze vergoeding bedraagt 28 % van het brutobedrag van de parlementaire vergoeding en is belastingvrij.

Art. 66 van de Grondwet zegt: «Ieder lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers geniet een jaarlijkse vergoeding van 12.000 frank».
We moeten dit artikel natuurlijk zien in zijn tijdskader. Het was de bedoeling van de grondwetgever een minimumgarantie vast te leggen. Dit om te vermijden dat alleen rijke burgers volksvertegenwoordiger zouden kunnen worden. Dit bedrag werd en wordt uiteraard regelmatig aangepast aan de levensduurte.

Mobiliteit

De kamerleden kunnen in België gratis met het openbaar vervoer reizen. Wie meestal met de wagen naar het Parlement komt, ontvangt een belastingvrije vergoeding van 0,25 euro per kilometer voor het woon-werkverkeer, op basis van 120 trajecten heen en terug per jaar.

Sancties

Om het plaatje volledig te maken, beantwoorden we hier ook een andere veel gestelde vraag. Worden kamerleden die dikwijls afwezig zijn, daarvoor gesanctioneerd? In zekere zin wel. Indien een kamerlid veel afwezig is bij de stemmingen in de plenaire vergadering, voelt hij dat in zijn portemonnee. Bij een afwezigheid van meer dan 20 %, gaan de parlementaire vergoeding en de onkostenvergoeding met 10 % naar beneden. Bij een afwezigheid van meer dan 50 %, ontvangt de verkozene noch slechts 40 % van beide bedragen. Als «sanctie» kan dat tellen.

Uittredingsvergoeding

Aan het einde van zijn mandaat heeft de volksvertegenwoordiger recht op een uittredingsvergoeding. Per jaar parlementair mandaat ontvangt het uittredende kamerlid twee maanden parlementaire vergoeding, met een minimum van 12 en een maximum van 48 maanden.■

Belga Pictures

De keerzijde van de medaille

Hiernaast leest u alles over het loon van de kamerleden. Het zijn bedragen die mooi ogen. Maar de medaille heeft ook een keerzijde. Parlementsleden moeten kunnen leven met onzekerheid, want ze weten nooit helemaal zeker hoe hun leven er na de volgende verkiezingen zal uitzien. We spraken hierover met iemand die het aan den lijve ondervond. Lode Vanoost was acht jaar kamerlid voor Agalev. Bij de parlementsverkiezingen van 18 mei 2003 kende zijn partij een verpletterende nederlaag.

U hebt ondervonden wat verkiezingen kunnen betekenen. Als lijsttrekker was u vrij zeker van een mandaat. Hoe kijkt u vandaag tegen die onzekerheid aan?

Van bij het begin, toen ik in 1995 lijsttrekker werd, besefte ik dat je als parlementair geen arbeidscontract hebt, dat het altijd maar voor vier jaar is. De resultaten van de verkiezingen kwamen natuurlijk hard aan, het is hard dat de kiezer er zo over beslist. Maar de dag na de verkiezingen moet je weer verder.

Het onzekere van een politiek mandaat schrikt jongeren af. Gaat er daardoor geen belangrijk potentieel verloren?

Absoluut en de onzekerheid neemt nog toe. Daardoor ontstaat het risico dat alleen zij die gefortuneerd genoeg zijn zich nog geroepen voelen of personen die al wat ouder zijn en het mandaat zien als een *fin de carrière*. In de Verenigde Staten is dat al zo. Wie wordt daar parlementslid? Mensen die er al warm inzitten of privé-sponsors vinden. Die sponsors doen dat niet voor niets. Hoe representatief is dat Parlement dan nog? Ik vind dat arbeiders, bedienden, landbouwers ... ook de kans moeten hebben om parlementslid te worden. Ik ben pessimistisch gestemd. Een parlementair verdient veel, maar hij heeft geen fatsoenlijk statuut.

Hoe verklaart u dat?

De meeste partijen willen dat niet, omdat de parlementsleden zich dan onafhankelijker zouden opstellen. Als een parlementslid een goede terugvalbasis zou hebben, zou hij minder geneigd zijn om in het gareel te lopen.Gelukkig is er de uittredingsvergoeding.

Hoe is het om na acht jaar in de Kamer te gaan solliciteren? Is uw politieke kleur geen handicap?

In sommige sectoren maak je als groene natuurlijk geen enkele kans. Maar anderzijds is er in de bedrijfswereld steeds meer vraag naar mensen die de politieke wereld goed kennen. Alles hangt ervan af hoe je jezelf opstelt en of je in staat bent om vanuit een pluralistische houding de belangen van een organisatie of sector te verdedigen.

Van parlementsleden wordt gezegd dat ze gewoon zijn om over alles hun mening te geven. Kunnen zij zich nadien nog aanpassen aan een zekere hiërarchie?

Van parlementsleden wordt inderdaad verwacht dat ze over alles hun mening geven, ook al kun je niet echt over alles een mening hebben. Ikzelf heb er geen problemen mee om terug in de gewone arbeidsmarkt te stappen. Ik was tenslotte al 42 toen ik parlementslid werd en had al veel levenservaring buiten het Parlement. Maar ik kan me inbeelden dat iemand die op jonge leeftijd in de politiek terechtkomt en lange tijd een mandaat uitoefent, nadien moeite heeft om zich aan te passen. Als parlementslid heb je een aantal privileges, maar je mag niet gaan denken dat dat allemaal evident is, want dat is niet zo. Maar ach, het kan erger. De arbeiders van Ford Genk, die hebben een probleem! Wat mij echter vooral zorgen baart voor de toekomst is de verpletterende dominantie van televisie en de daarmee samengaande opkomst van het populisme. Er is geen plaats meer voor parlementairen die hun taak ernstig nemen.■

Terrorisme is een misdrijf

Belga Pictures

Dat terrorisme een misdrijf is, lijkt nogal evident. En toch, pas eind vorig jaar keurden Kamer en Senaat een wet goed waardoor terrorisme als apart misdrijf in het strafrecht wordt opgenomen. De nieuwe wet geeft een definitie van wat onder terroristische misdrijven en een terroristische groep moet worden verstaan en legt strenge straffen vast.

Door de aanslagen van 11 september 2001 op het WTC in New York en het Pentagon in Washington is de strijd van de Europese Unie tegen het terrorisme in een stroomversnelling geraakt. In juni 2002 keurde de Raad van de Europese Unie een kaderbesluit in verband met terrorismebestrijding goed. Met de wet op het terrorisme zet ons land dat kaderbesluit om in Belgische wetgeving.

Terroristisch misdrijf

Een reeks misdrijven die nu al in het strafrecht zijn opgenomen (bijvoorbeeld opzettelijk doden of opzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen, gijzelneming, ontvoering, vliegtuigkaping) en enkele nieuwe misdrijven (zoals het laten ontsnappen van gevaarlijke stoffen, het verstoren van de toevoer van water, elektriciteit of andere essentiële hulpbronnen) worden voortaan als terroristische misdrijven beschouwd als voldaan is aan twee voorwaarden:

— als ze door de aard of context waarin ze worden gepleegd een land of een internationale organisatie ernstig kunnen schaden, én
— ze gepleegd zijn met de bedoeling de bevolking erg bang te maken, of een overheid of een internationale organisatie op onrechtmatige wijze te dwingen iets te doen of iets niet te doen, of de basisstructuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten.

Ook de dreiging met een van de opgesomde feiten is een terroristisch misdrijf.

Stemming

Ja	135
Nee	0
Onthouding	0

Terroristische groep

Aan de activiteiten van een terroristische groep deelnemen, wordt eveneens strafbaar. Onder terroristische groep verstaat de wetgever iedere vereniging van meer dan twee personen die sinds enige tijd bestaat en in onderling overleg optreedt om terroristische misdrijven te plegen.

Rechten en vrijheden

Tijdens de bespreking van het wetsontwerp uitten nogal wat kamerleden de vrees dat de wet zou kunnen worden misbruikt. Dat ze bijvoorbeeld zou worden toegepast om sociale of politieke bewegingen die niets met terrorisme te maken hebben de das om te doen. Om die reden namen ze uitdrukkelijk in de wet op dat een organisatie met uitsluitend een politiek, syndicaal, menslievend, levensbeschouwelijk of godsdienstig doel niet als terroristische groep kan worden beschouwd.

De Vlaamse oppositiepartijen betreuren dat de wet geen strafvermindering toekent aan daders die afstand doen van terroristische activiteiten of aan het gerecht nuttige informatie verstrekken. Ze zijn van oordeel dat dit voor het gerecht nochtans een enorme hulp zou betekenen, want de bewijsgaring op het vlak van terrorisme en georganiseerde criminaliteit is aartsmoeilijk. Maar de tegenstanders van strafvermindering noemen een dergelijke «beloning» van criminelen ronduit immoreel. «Het zou kunnen leiden naar een samenleving waarin verklikking en afrekeningen hoogtij vieren», aldus André Perpète (PS).■

Zin om de Kamer te bezoeken?

Een groepsbezoek

In het federaal Parlement heerst er een drukte van jewelste. Parlementsleden haasten zich naar een vergadering. In de verschillende zalen buigen commissieleden zich over een wetsvoorstel. De Kamervoorzitter leidt de debatten in het statige halfrond van de Kamer. In de wandelgangen gonst het van de nieuwtjes en de geruchten. Parlementsleden staan de pers te woord.

Zin om met uw klas, vereniging, collega's of vrienden deze sfeer van politieke bedrijvigheid op te snuiven?
Een groepsbezoek is gratis en duurt ongeveer anderhalf uur.

Schrijf tijdig in.
Om een datum te bepalen, contacteert u de dienst Public Relations op het nummer 02 549 81 36.
Een groep bestaat het best uit 10 à 30 personen.

Een vergadering bijwonen

Iedereen kan de openbare commissievergaderingen en de plenaire vergaderingen bijwonen.
De agenda van deze vergaderingen vindt u op http://www.dekamer.be.
Als u een vergadering wilt bijwonen, meldt u zich aan bij het onthaal aan de Leuvenseweg 13 (achterkant van het parlementsgebouw).

Meer weten?

De parlementaire documenten i.v.m. de thema's in dit nummer vindt u op www.dekamer.be. Selecteer eerst «Publicaties», dan «Magazine van de Kamer».

Volg de plenaire vergadering on line!

www.dekamer.be > meekijken vergaderingen

De Belgische politiek op het web:

http://www.dekamer.be
http://www.senate.be
http://www.belgium.be
http://www.staatsblad.be
http://www.politics.be
http://www.politicsinfo.be

Wil u meer exemplaren ontvangen van dit magazine?

Wil u het magazine op een ander adres ontvangen?
Of wil u uit ons bestand geschrapt worden?
We vernemen het graag op 02 549 81 36 of via e-mail: pri@dekamer.be

COLOFON

De redactie werd afgesloten op 15/01/2004

Verantwoordelijke uitgever
Herman De Croo
Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers

Redactie
Dienst Public Relations
1008 Brussel
e-mail: pri@dekamer.be
Dominique Van den Bossche
tel 02 549 81 77
Anne Coppens
tel 02 549 90 46
Denis François
tel 02 549 80 80

Redactieraad
Jan Deltour, Yves Delvaux, Idès De Pelsemaeker, Hugo D'hollander, Alberik Goris, Roeland Jansoone, Daniel Lucion, Eric Morreel, Robert Myttenaere, Mireille Pöttgens, Gaston Rillaerts, Walter Schelstraete, Freddy Tomicki, Jean-Claude Van Den Broeck, Roland Van Nieuwenborgh, Bernard Vansteelandt

Vertaling
Dienst Vertaling Beknopt Verslag van de Kamer

Foto's en illustraties
Belga, Nadine Huysmans, Kurt Van Den Bossche, Inge Verhelst

Vormgeving en druk
Prepress en drukkerij van de Kamer